

Oppdal Senterparti

-Med hjerte for hele Oppdal

PARTIPROGRAM FOR OPPDAL SENTERPARTI

2019 - 2023

INNLEDNING

Oppdal Senterparti er partiet med hjerte for hele Oppdal. Vi vil arbeide for at du skal ha gode tjenester nær deg. I dette partiprogram beskriver vi hva Senterpartiet vil prioritere den neste 4 årsperioden. Vi vil sørge for at alle innbyggere i Oppdal får gode tjenester. Alle innbyggere i Oppdal skal ha et godt liv i ei attraktiv fjellbygd. Kommunen skal være en samfunnsutvikler som støtter opp om alt positivt arbeid som gjøres for å utvikle Oppdal. For å få til videre positiv vekst og utvikling, må vi alle samarbeide for det beste for Oppdals samfunnet.

SENTERPARTIETS VERDIGRUNNLAG:

«Senterpartiet vil bygge samfunnet nedenfra. Vi vil arbeide for et samfunn der mennesker kan utvikle seg fritt. Samfunnskontrakten skal oppfylles av myndige mennesker som tar ansvar for eget liv, for fellesskapet og for naturen. Senterpartiets verdigrunnlag er den kristne og humanistiske kulturarven. Hvert menneske er unikt og uerstattelig, og menneskeverdet er ukrenkelig og overordnet andre verdier.»

INNHOLD:

Økonomistyring, side 4

Samfunnsutvikling, side 5

Helse og omsorg, side 7

Barnehage, skole og utdanning, side 9

Idrett, kultur og frivillighet, side 12

Næringsutvikling og nyskapning, side 14

Utmarksforvaltning, side 17

Klima, energi og beredskap, side 21

Infrastruktur og kommunikasjon, side 22

ØKONOMISTYRING

Oppdal Senterparti skal føre en forsvarlig og ansvarsfull økonomipolitikk for Oppdal kommune. Førende prinsipper for vår økonomistyring skal være forsiktighets- og generasjonsprinsippet. Dette vil si at man skal ha en tilnærming til økonomistyring som sier at man ikke skal bruke mer penger enn man har, sette tæring etter næring, samt at det er dagens generasjon som skal ta ansvar for sine investeringer og sin pengebruk.

Vi vil arbeide for at Oppdal skal levere gode tjenester av høy kvalitet. Vi mener også det er viktig å ha fokus på å få mest mulig ut av hver investert krone. Vi vil derfor ha fokus på at Oppdal kommune skal være effektivt og godt drevet. Vi må ha et kontinuerlig fokus på om måten vi løser oppgaven på i dag er den beste, eller om det er nødvendig med endringer. Eksempel på dette er å gjøre ordninger mindre byråkratiske, og gjennom det gjøre ordningene billigere og enklere. Vi vil også sørge for å ha en forvaltning av kommunale eiendommer og bygninger som gjør at de er i god stand, og ikke forringes i verdi.

Ny teknologi gjør at vi kan løse oppgaver på en annen måte enn før, ofte bedre, mer effektivt og rimeligere. Digitalisering av kommune-Norge er godt i gang, men det er fremdeles muligheter som ikke er utnyttet.

Oppdal Senterparti vil:

- Opprettholde praksis om kort nedbetalingstid på lån.
- Styre etter anbefalinger fra departementet på at driftsmarginen skal være på 1,75%
- Ha fokus på at Oppdal kommune skal være drevet på en effektiv og god måte.
- Ta i bruk og utnytte ny teknologi som medfører innsparinger og bedre løsninger.

SAMFUNNSUTVIKLING

Senterpartiet vil arbeide for at kommunens arealplan blir utformet slik at den tar vare på både de fastboende og hyttebefolkningens behov. Iblant kan det oppstå kryssende interesser, da er det viktig å finne gode kompromisser.

Ny næringsutvikling må vektlegges. I den sammenhengen er videreutvikling av kommunens infrastruktur viktig. Det må gis støtte til nyetableringer i alle deler av Oppdal, både i sentrum og i grendene. Det må være ledige og attraktive boligtomter i alle deler av kommunen.

Oppdal Senterparti tror ikke at større kommuner automatisk fører til mer trivsel eller bedre økonomi for kommunene. Vi mener at nærhet til tjenestene, lokalkunnskap og kjennskap til tjenesteyterne skaper trygghet og trivsel for innbyggerne. Dette vil på sikt bidra til god økonomi og god tjenesteyting i kommunen. Skal Oppdal kommune slås sammen med andre kommuner, er det innbyggerne som må avgjøre dette ved en folkeavstemning.

Både sentrum og grender må utvikles på en måte som gjør alle deler av kommunen gode å bo i. Regionale og statlige servicekontor i Oppdal må opprettholdes og styrkes.

En kommune er en institusjon som ikke fungerer uten engasjement og tilhørighet. Det er derfor viktig å legge til rette for frivillig arbeid i kultur og idrett. Alle må få mulighet til å delta i beslutninger som angår kommunens innbyggere.

Det må tas godt vare på miljø og klima. Tiltak som reduserer klimautslipp og gir miljømessig gevinst må gjennomføres, selv om de krever ekstra investeringer. Holdningsskapende arbeid er viktig! Vi vil skape et godt kollektivtilbud, slik at man har større mulighet for å reise miljøvennlig. Vi arbeider for en to-timersfrekvens i togtilbudet mellom Oslo og Trondheim og ladestasjon for elbiler i Oppdal. Det er også viktig for oss å utvikle det digitale tilbudet slik at alle innbyggerne får adgang til fibernettet.

Vi må være i stand å ta utradisjonelle og nyskapende grep i utviklinga av lokalsamfunnet vårt. I dette arbeidet er det nyttig å få råd og innspill utenfra. Utdanningsinstitusjonene, som NTNU i vår region, har forsknings- og utviklingskompetanse som vi kan gjøre bruk av.

Senterpartiet vil styrke det regionale samarbeidet mellom kommuner i vår region – og med fylkeskommunen. Det må arbeides målbevisst med «omdømmebygging» og synliggjøring av Oppdal kommune. Oppdal må framstå som en kommune der folk ønsker å slå seg ned og

leve sine liv! Det er viktig å få med nye innbyggere slik at de føler seg velkommen og *inkludert*. De må ikke få følelsen av at de blir holdt utenfor og ikke er «ekte oppdalingere».

Alle vi som bor i Oppdal skal ha samme rett til innflytelse på det som angår våre liv.

Spesielt viktig er det å få ungdommen med i arbeidet for å utvikle bygda til et godt og attraktivt sted å være. Senterpartiet vil arbeide for at de unge virkelig skal bli hørt og få anledning til å legge fram sine tanker om hvordan lokalsamfunnet skal utvikles. Vi går inn for at Ungdomsrådets leder skal få møte- og talerett i kommunestyret.

Oppdal Senterparti vil samarbeide med kommunens innbyggere om gode tiltak for *hele* kommunen gjennom å bidra til/arbeide for:

- at arealdelen i kommuneplanen tar hensyn til både fastboende og hytteboere. Det er viktig å finne muligheter for ny næringsutvikling ved å utvikle kommunens infrastruktur på en måte slik at en støtter opp om dette
- utvikling som støtter nyetablering, både i kretsene og i sentrum
- at både sentrum og grender skal være gode steder å bo
- å opprettholde og styrke regionale og statlige etater med kontor i Oppdal
- å legge til rette for at frivilligheten og idretten får gode vekstvilkår og mulighet for mer deltaking i styre og stell
- at Ungdomsrådet skal få møte- og talerett i kommunestyret
- å styrke det regionale samarbeidet mot nabokommuner og styrke samarbeidslinjene med fylkeskommunen
- gode miljø- og klimatiltak som krever investeringer, gjennomføres når de gir reduksjon av klimautslipp og miljømessig gevinst
- pendlertog til Trondheim
- tettere frekvens på togtilbudet mellom Oslo og Trondheim
- ladestasjon for elbiler i Oppdal
- digital utvikling, utbygging av fibernettverk for hele bygda

HELSE OG OMSORG

Årene som kommer vil gi helse- og omsorgstjenestene store utfordringer. Hovedgrunnen til dette er de store endringene i alderssammensetningen i befolkningen. Folk lever lenger og eldre kommer til å utgjøre en stadig større andel. Dette betyr at Oppdal vil ha behov for en god, trygg og nær helse- og omsorgstjeneste som yter den hjelpen som trengs. Der både psykiske og fysiske helseutfordringer og sykdommer blir godt ivaretatt. Selv om vi i Oppdal har en god tjeneste i dag, så vil Oppdal Senterparti vil styrke denne tjenesten spesielt på bemanningssiden, - flere hender med god kompetanse er svært viktig for at kommunen skal fortsatt levere en god omsorg for de som trenger den. Vi vil legge til rette for at arbeidsdagen for helsepersonell skal bli lettere. Dette vil vi gjøre med større fokus på hjelpemidler. Gjennom ansettelse av flere lærlinger vil vi få flere kompetente hender i eldreomsorgen.

Det er viktig å legge til rette for at flest mulig kan bo lengst mulig hjemme. For å få dette til er det viktig å ha en god hjemmetjeneste og styrke kommunens ergoterapitjeneste. Oppdal skal ta i bruk ny teknologi og andre hjelpemidler som gjør at eldre kan bo hjemme lenger. Vi vil også se på mulighetene for nye bofelleskap i regi av kommunen, tilrettelagt for eldre med gåavstand til sentrumsfunksjoner.

Oppdal Senterparti ønsker St. Olavs hospital i Trondheim som lokalsykehus for Oppdal. Med den nye satsningen på E6, blir veien kortere til Trondheim enn til Orkdal. Vi mener derfor at det vil være naturlig at St Olavs Hospital i Trondheim blir Oppdals lokalsykehus. Vi mener ikke at Orkdal sykehus skal legges ned, men at institusjonen får en omdisponering.

Selv om en skal styrke helse- og omsorgs-tjenestene, kan ikke utfordringene løses alene ved en slik styrking. Folkehelseområdet med helsefremming og forebygging må rettes spesiell oppmerksomhet, - her har fylkeskommunen et overordnet ansvar for kunnskap om folkehelsetilstand og strategier for folkehelsearbeid. En må tenke at en skal løse flest mulig helseutfordringer utenfor helsetjenestene. Dette kan en få til med et godt planlagt folkehelsearbeid; der både helsefremming og forebygging får stor plass i planleggingen av innsatsen. Vi vet fra undersøkelser at stadig flere opplever å være ensomme. Vi vet også at ensomhet, eller det å ikke ha noen å snakke med hvis en føler at problemer tårner seg opp er en viktig årsak både til psykiske og fysiske plager. Dette gjelder både unge og gamle.

Oppdal Senterparti vil at det skal være gode arenaer der folk av alle aldersgrupper kan møtes. Vi vet at det er flere besteforeldre enn noen gang før, vi et også at det generelt er dårligere kontakt generasjonene mellom enn før. Senterpartiet vil bidra til at slike møteplasser finnes. For å få dette til må vi invitere mennesker inn for å bidra til løsningen. Å høre til og ha en identitet knyttet til eget hjemsted er også en viktig del av helsen. Vi tenker at denne identiteten må bygges gjennom at en blir godt kjent med sin hjemkommune. Her har toppturer og trimkasser vært viktige. I vårt moderne teknologiske samfunn, vil Senterpartiet i Oppdal også ta teknologien i bruk til å bygge identitet og nærhet mellom mennesker.

Oppdal Senterparti vil:

- bruke folkehelseundersøkelser til å vite hvor vi bør sette inn støtet i årene som kommer
- bidra til å beholde styrken i helsestasjon og folkehelsekoordinering ved god introduksjon til gode helsevaner
- kontinuerlig hente bistand fra fylkeskommunen og fortsette deltagelsen i folkehelseprogrammet til fylkeskommunen og hente kunnskap derfra
- utvikle en applikasjon for smart-telefon og et program som gir anledning til å bli godt kjent i en kommune etter kjentmann.no
- legge til rette for at det blir enklere å velge og sykle eller gå til jobb
- støtte fylkeskommunens arbeid med å få til et Nasjonalt senter for folkehelse, dette vil garantere for kunnskapsbasert folkehelsearbeid i kommunene
- styrke bemanningen i eldreomsorgen for å møte morgendagens behov der de som kommer i eldreomsorgen er eldre og sykere
- styrke rekrutteringen til omsorgsyirket ved å se på arbeidsbetingelser som konkurransedyktig lønn og betalt spisepause
- flere helsefagarbeiderlæringer
- etablere desentral utdanning av sykepleiere
- øke grunnbemanningen i omsorgssektoren
- arbeid for at St Olav Hospital i Trondheim blir Oppdal kommunes lokalsykehus
- sikre akuttmedisinske helsetjenester i Oppdal; legevakt og ambulansetjeneste skal være raskt til stede når situasjonen krever det

BARNEHAGE, SKOLE OG UTDANNING

Barnehage

Oppdal Senterparti vil skre en god barnehage for alle barn i Oppdal. Oppdal kommune skal ha full barnehagedekning og en barnehage nær der du bor. Ansatte i barnehagen skal ha god kompetanse og mulighet for videreutdanning.

Vi vil arbeide for å videreutvikle oppvekstsentrene på Midtbygda og i Drivdalen. Vi mener det er viktig å sikre en god overgang mellom barnehage og skole, for å sikre dette er det viktig med god kommunikasjon mellom barnehagene og skolene. Offentlige og private barnehager skal ha like vilkår.

Barnehagen skal ha fokus på trivsel og mestring. Vi ønsker at holdningsskapende arbeid skal starte i barnehagen og arbeide for at redskap som MittValg og MOT blir aktivt brukt i dette arbeidet.

Barneskole og ungdomsskolen

Senterpartiet vil arbeide for kvalitet og gode resultater i grunnskolen. Vi må sørge for stabile og gode arbeidsforhold for de ansatte i skolesektoren. Trivsel og motivasjon skal ha et stort fokus.

Skolen skal være et sted der alle trives og hvor alle får utvikle seg som individer.

Oppdalsskolen skal ha nulltoleranse for mobbing og alle typer press med negativ ladning.

Oppdal er en MOT kommune, dette forplikter og MOT skal være et sentralt element i elevenes opplæring. Det er viktig at MittValg-programmet videreføres i skolen for å opprettholde gode holdninger blant barn og ungdom.

Oppdal Senterparti vil sikre at Oppdal har fokus på å videreutdanne sine lærere. Slik skal vi gjøre bygdas lærere i enda bedre stand til å lære opp bygdas unge. Flinke og kunnskapsrike lærere vil være en god investering for fremtiden.

Folkehelsen skal være et satsningsområde i Oppdalskolen. Fysakordninger med aktivitet i hverdagen for alle elever er viktig, og det må også satses på livsmestringstiltak for å bedre psykisk helse hos skoleungdom. Gode forhold for innendørs aktivitet og gode garderobe/sanitetsforhold ved alle kommunens anlegg er viktig. Oppdal Senterparti vil

arbeide for gratis frukt og grønt i skolen. Senterpartiet arbeide for at alle elevene i barneskolen skal få servert et måltid på skolen inkludert frukt og grønt.

Oppdal Senterparti skal sørge for at det bygges og etableres en kantine for elevene på Oppdal Ungdomsskole. I kantinen skal det serveres sunn og næringsrik mat for bygdas ungdom. Vi vil også sørge for at maten som blir servert i størst mulig grad er lokalmat.

Videregående skole

Oppdal Senterparti støtter opp om, og vil arbeide for at nærscoleprinsippet i fylkeskommunen blir videreført. Det er viktig for Oppdal å ha en videregående skole med flest mulig programområder. God dialog og godt samarbeid mellom Oppdal Videregående skole (O.V.S), Oppdal kommune og næringslivet i Oppdal er viktig for å sikre at vi utdanner ungdom for å dekke kompetansebehovet i fremtidens Oppdal.

Alpinuniversitetet er et godt eksempel på at det er mulig å skape noe nytt og kreativt. Vi ønsker å støtte O.V.S i arbeidet med å utvikle nye og spennende banebrytende tilbud. Vi vil arbeide for studieretning for TIP (teknikk og industriell produksjon) og kokk og servitør ved Oppdal VGS .

Oppdal trenger flere lærlingplasser. Vi må arbeide for at yrkesfagene utvikles ytterligere, og legge til rette for at det skal være enkelt å gjennomføre en yrkesfaglig utdanning. Om vi lykkes med å skape lærlingplasser i bygda er det stor mulighet for at vedkommende blir værende i bygda etter endt utdanning. Oppdal Senterparti vil gjennomføre et lærlinge-løft gjennom å øke antallet lærlingeplasser i Oppdal kommune. Vi oppfordrer samtidig næringslivet til å ta inn flere lærlinger.

Høyere utdanning

Kunnskap og kompetanse er viktig. Oppdal Senterparti vil arbeide for at det skal være mulig å skaffe seg en høyere utdanning lokalt. Vi vil arbeide for at det blir etablert en fagskole på Oppdal. «Oppdal ressurs» og «studiesenteret.no» er viktige arenaer for å kunne tilby kompetanseheving lokalt i Oppdal. Vi vil også arbeide for at innovasjonssenteret blir realisert og at etableringen av innovasjonssenteret vil bety en sterkere tilknytting til fagmiljøene i Trondheim og spesielt NTNU, noe vi har tro på vil sørge for økt mulighet til

kompetanseheving lokalt i Oppdal. Det er blant annet stort behov for desentralisert sykepleierutdanning, og kommunen må se på hvordan vi kan bidra til at dette blir attraktivt.

Integrering

Vi vil sørge for god integrering av våre nye landsmenn. I det ligger god norskopplæring, og deltakelse i samfunnet. Vi mener at oppfordring til deltakelse i frivillig sektor er viktig. Dette gir muligheter for å få til rask for integrering og viktig for at en får et robust nettverk, som igjen kan bidra til at man kommer raskt ut i arbeid. Oppdal Senterparti mener det er viktig for integrering og inkludering at det stimuleres til å få til flere møteplasser. I dag er de mye snakk om å fremme helse gjennom at generasjoner møtes og vennskap oppstår. Dette er kanskje spesielt viktig for våre nye landsmenn som ofte står helt uten det familie- og slekts nettverket som mennesker i Oppdal oftest opplever. Oppdal Senterparti er trygge på at Oppdalinger vil bidra til at nye landsmenn vil finne seg godt til rette, men det må gjøres et godt politisk arbeide for å stimulere til videre utvikling på dette feltet. For de som ønsker å slå seg ned i Oppdal er det også viktig at de som flytter hit fra andre kanter av verden får se muligheten som ligger i å bygge og bo i grendene. Oppdal Senterparti er opptatt av at god språkopplæring må omfatte alle. Språket er grunnleggende både for å kunne arbeide i ulike sektorer, men også for å forstå og ta inn hvordan det norske samfunnet fungerer, hvilke rettigheter en har og til å forstå norsk kultur.

Oppdal Senterparti vil:

- Fokuserer på trivsel, motivasjon og læring i barnehagen og skolen
- Sørge for videreutdanning av ansatte i skole og barnehage.
- Ha fokus på god folkehelse i skolen
- Bygge kantine på Ungdomsskolen som skal servere sunn og næringsrik mat, og i størst mulig grad lokalmat.
- Arbeide for en robust Vidregående skole på Oppdal med et godt utvalg programområder
- Arbeide for studieretning for TIP (teknikk og industriell produksjon) og kokk og servitør ved Oppdal VGS
- Sørge for flere lærlingplasser i regionen og ha et mål om flere lærlinger i det offentlige
- Styrke «Oppdal ressurs» og «studiesenteret.no»

- Støtte opp om etableringen av og innholdet i innovasjonssenteret.
- God integrering av våre nye landsmenn gjennom ulike tiltak; god norskopplæring til alle, skape flere arenaer å møtes på, gi muligheter for å bli kjent med grendene

IDRETT, KULTUR OG FRIVILLIGHET

Idrett:

Oppdal Senterparti vil støtte opp om og styrke breddeidretten i Oppdal. Oppdal har mange aktive idrettslag som hver uke – året rundt driver med fysisk og mental fostring av barn, ungdom, voksne og eldre, dette blir gjort for å holde folk i aktivitet, som igjen gir folkehelsegevinst.

Oppdal Sp skal arbeide for å realisere bygging av en fotballhall i Oppdal i denne fireårsperioden. Oppdal kommune skal delta aktivt i prosessen sammen med hallgruppa i Oppdal idrettslag som allerede er kommet langt i arbeidet. Oppdal Senterparti vil sørge for at det blir etablert et samarbeid med idrettslaget og andre interesserte aktører for å kunne realisere planene om en fotballhall.

Oppdal Senterparti vil:

- Styrke breddeidretten
- Realisere bygging av en fotballhall

Kultur:

Vår felles kultur er et viktig element for å bygge identitet og tilhørighet. I Oppdal har vi mye som bidrar til stolthet over egen kultur og det å være oppdaling. Kultur bidrar også til trivsel og god folkehelse. I Oppdal er vi heldige som har gode kulturtradisjoner og mange kulturelementer av aktiviteter og materielle verdier. Disse må bevares, settes pris på og utvikles. Det er viktig med god faglig forankring i dette arbeide og frivillige har gjennom alle år lagt ned en stor innsats.

Ildsjeler i hele kommunen bidrar til at det spirer i bygdas kulturliv, i alle grender og i sentrum. Vi må ta vare på mangfoldet i kulturlivet i alle kretser for at alle innbyggere i Oppdal skal trives i sitt nærmiljø. Det er viktig at kommunen støtter opp om arbeidet som blir gjort på alle felt.

Kulturarv er en ressurs som gir muligheter for verdiskaping og næringsutvikling gjennom kommersielle opplevelser og nye bruksmuligheter for private og reiselivsnæring. Godt tilrettelagte kulturminner gir bedre besøkstall samt mulighet for å skape nye attraksjoner og opplevelser.

Det er viktig å øke egeninntektene nettopp for å drive utvikling, nye formidlingstilbud, vedlikehold, m.m. Senterpartiet ser det som svært viktig å arbeide for å skape nye møteplasser, få nye publikummere, opprette nye arbeidsplasser m.m. Verdiskapning på flere plan.

Oppdal Senterparti vil:

- utvikle og legge til rette for økt aktivitet i kulturhuset som skal være en ledende kulturaktør i regionen.
- At Oppdalsmuseet skal være et levende museum og må utvikles i samsvar med den tiden vi lever i, - samtidig som det skal ta vare på vårt arvesølv er Senterpartiet opptatt av at det skal være et aktivt museum hvor formidlingen til folket er svært viktig og at gjenstandene blir digitalt registrert og dermed blir tilgjengelige for digitaltmuseum.no
- arbeide aktivt med å skape ny aktivitet på Vangfeltet ved å etablere et utviklingsprosjekt for feltet med henblikk blant annet historieformidlingen.
- arbeide for å slå sammen Vangfeltet (et av Skandinavias største gravfelt fra førkristen tid) og Oppdalsmuseet's museale oppgaver.
- arbeide for at det arrangeres sommerskole for barn på museet. Dette vil bidra med å øke barns forståelse for hva et museum er samtidig som det vil øke aktiviteten på museet. Vi vil søke samarbeid med Dronning Mauds Minne og lærerutdanningen ved NTNU for å få dette til.
- arbeide for at vedlikeholdsarbeidet med Raulåna blir ivaretatt. Raulåna er en av Oppdals viktige kulturskatter (fra gammelt av Kongens bolig i Oppdal).

Frivillighet:

Frivilligheten i Oppdal har lange tradisjoner. Den er viktig for Oppdalsbygda gjennom sine aktiviteter for fellesskapet og samarbeidet med det offentlige og private næringsliv.

Det er viktig at det politisk støttes opp om all frivillig virksomhet som utføres i bygda. Disse ildsjelene er bærebjelken i det som gjør bygda vår unik og attraktiv å bo i. Lag og foreninger utgjør en stor bredde i bygda og er viktig for å samvirke med det offentlige tilbudet. I et folkehelseperspektiv er også frivilligheta en viktig faktor.

Senterpartiet vil fortsatt arbeide for en utvikling av Frivilligsentralen. Denne er et viktig samlingspunkt og en støttespiller både for offentlige sosiale og omsorgs-tjenester til innbyggerne i alle aldre. Senterpartiet vil arbeide for å etablere en utleiesentral med gratis utleie av sport- og fritidsutstyr i samarbeid med Frivilligsentralen.

Frivillighetens delaktighet i bygda er svært viktig som medspiller i offentlig tjenesteyting innenfor omsorgstjenesten. Dette samarbeidet blir enda viktigere i årene framover hvor andel eldre vil øke. Senterpartiet vil arbeide for å styrke dette samarbeidet.

Senterpartiet vil arbeide for at organisasjonene skal lykkes i sitt arbeide, blant annet ved at Oppdal kommunes tjenester legges til rette for å gi informasjon om ordninger for økonomisk støtte og om andre virkemidler og tiltak.

Oppdal Senterparti vil:

- Styrke og utvikle det varierte kulturlivet i bygda vår
- Verdsette frivilligheten og ildsjelene som arbeider for samfunnets beste.

KLIMA, ENERGI OG BEREDSKAP

Klima og energi

I desember 2018 vedtok kommunestyret ny klima- og energiplan for Oppdal Kommune.

Denne vil legge føringer for det videre arbeidet. De definerte målene i planen er:

- Oppdal kommune skal bli et lavutslippssamfunn i 2050
- Oppdal skal øke energieffektiviteten og andelen og bruken av ulike fornybare energikilder
- Oppdal skal være et klimarobust og sikkert samfunn i et endret klima

For å oppnå målene trengs det en holdningsendring, både fra det offentlige, men også fra innbyggerne.

Målet om å bli et lavutslippssamfunn innen 2050 vil det kreve innovative løsninger, ny teknologi, fornuftig forvaltning av fornybare ressurser og holdningsendringer hos næringsliv, husholdninger og offentlig sektor. Det vil i stor grad dreie seg om å redusere bruken av fossilt brensel.

Denne prosessen stenger selvsagt noen dører, men åpner samtidig mange nye:

Kommunen har i sin klima- og energiplan allerede sagt at lokalt produserte byggevarer er viktig. Vi tar et betydelig skritt i riktig retning med dette.

Når det gjelder oljefyring så er dette allerede på veg til å bli faset ut. Med framtidsscenario om høyere strøm – pris, så må vi se oss om etter alternativer. De har vi praktisk talt utenfor stuedøra, i form av skog. I tillegg så finnes det betydelig potensiale både i varmegjenvinning fra vann og avløp, og i solenergi. Mange sånne tiltak vil være berettiget tilskudd fra Enova.

Privatbilen har, sammen med flytrafikk et betydelig utslipp av klimagasser. Her har vi et stort potensiale lokalt. Folk som bor og arbeider innenfor et forholdsvis lite område må redusere bruken av bil. Man bør i tillegg kutte betydelig i flyreiser. Dette er et spleiselag, som helt klart krever holdningsendring.

Bevissthet rundt avfallsproduksjon og materialgjenvinning vil få et stort fokus. Gjenbruk reduserer forurensning på begge sider av forbrukeren. Om eksempelvis sofaen fornyes med nytt trekk, så sparer man produksjon og transport inn, og avfallshåndtering og transport ut. Vinn vinn!

Reguleringen av Gjevilvatnet med krav til minstevannføring ved Elverhøy bru fører til erosjon, utfordringer for fisken og landskapsvisuelle utfordringer på Gjevilvatnet. I forbindelse med vilkårsrevisjon for Driva kraftverk vil Oppdal Senterparti sørge for at NVE påvirkes til å endre manøvreringsreglementet slik at høyere, og mer stabil vannstand kan påregnes gjennom sommersesongen.

Beredskap

Beredskap i tilfelle uønskede hendelser må ha høy prioritet. Vi har nå en tidsepoke med mer og urolig vær. Klimaet har til alle tider variert, men vi er nå inne i en forholdsvis ustabil periode.

Vi er mer sårbar, spesielt på grunn av sentralisering og mer bruk av teknologi. Vi har gjort oss avhengig av strømmett, transport på veg og jernbane, og ikke minst digital kommunikasjon. En stengt veg har langt større konsekvens i dag enn for 100 år siden.

Kommunen er pålagt fra sentrale myndigheter å ha en beredskapsplan. Denne går kort fortalt ut på at man skal være i stand til å administrere og støtte de aktuelle etater og organisasjoner som vil ha en funksjon av uønskede hendelser, det være seg Sivilforsvar, Røde kors, helsevesen og private aktører, eksempelvis maskinentreprenørene. I tillegg er vi heldige her i Oppdal, som har alle «blå – lysetatene» representert.

DSB anbefaler oss å ha et minimumslager av mat, vann, medisiner, ved og batterier. Vi må sørge for å bevisstgjøre innbyggerne på dette. Samtidig bør man i forbindelse med byggesaker ta hensyn til eventuelt bortfall av nødvendige forsyninger. Alle boliger må ha mulighet for oppvarming uten bruk av strøm!

Oppdal Senterparti vil:

- at Oppdal kommune skal bli et lavutslippssamfunn i 2050
- at Oppdal skal øke energieffektiviteten og andelen og bruken av ulike fornybare energikilder
- at Oppdal skal være et klimarobust og sikkert samfunn i et endret klima
- at Oppdal kommune må arbeide med en holdningsendring i forhold til forbrukssamfunnet og fremme bærekraft
- at Oppdal kommune opprettholde og styrke blålys etatene i Oppdal
- at Oppdal kommune har nødvendig kompetanse og utstyr for å håndtere krisesituasjoner

NÆRINGSUTVIKLING OG NYSKAPNING

Oppdal har bygd sin økonomi på klok bruk og forvaltning av naturressurser. Oppdal Senterparti vil fortsette å utvikle en bærekraftig forvaltning av naturbasert næringsliv som en basis for det gode liv vi lever i kommunen vår,- og videreutvikle næringer som er knyttet til dette. Oppdal produserer råvarer med stor variasjon og av høy kvalitet, Oppdal Senterparti har stor tro på at mange av disse råvarene kan videreforedles i Oppdal, og dermed bidra til å utvikle næringslivet vårt videre. Historien viser at det er vanskelig å forutse hvilke næringer som blir viktige i framtida, Oppdal Senterparti vil derfor arbeide for at vi skal ha et variert og allsidig næringsliv. Oppdal skal være et senter i vår region både for handel og tjenester. Vi skal arbeide for å skape samarbeid i næringslivet og Oppdal kommune må erkjenne sin rolle som drivkraft og tilrettelegger. Oppdal Senterparti ser viktigheten av sunn konkurranse mellom næringsaktørene, - og at virksomheter og aktører som supplerer hverandre. Det må skapes større samarbeid med andre samarbeidspartnere i regionen. Kommunen skal u sterkere grad engasjere seg i realiseringen av masterplanen for Oppdal. Vi vil arbeide for en utvikling i Oppdal på tvers av privat og offentlig næringsliv.

Oppdal Senterparti vil arbeide for å lansere Oppdal som sted for utvikling av innovative og nyskapende bedrifter. Vi ser viktigheten av framtidsretta og innovative tiltak, og å legge til rette for enkel etablering. Markedsføring av hvilke muligheter som finnes er viktig; - som bolig, barnehage og fritidsmuligheter, men også lavere husleiekostnader, lavere arbeidsgiveravgift enn for eksempel Trondheim (14,1 vs 6,4) er viktige å fremheve. Vi vil arbeide for nyskapning innen alle næringer. Det er mange ledige lokaler i sentrum som bør fylles opp. Oppdal har mye å tilby gründere som ønsker å etablere seg. Oppdal er et godt sted å være og etablere seg på, og da handler det om å klare å formidle dette i de riktige kanaler.

Oppdal må tydeligere markere seg som et knutepunkt i regionen med gode kommunikasjonsmuligheter for næringssamarbeid i flere retninger. Kort vei til Trondheim, mot Møre og Østlandet. E6, Rv 70 og jernbanen skaper god kommunikasjon som må fremheves.

Oppdal er blitt en av de største hyttekommunene i landet. Vi har mange ressurssterke «hytteoppdalinge» som vi må invitere til å tenke Oppdals framtid sammen med oss. Kanskje er de interesserte i å flytte selv og virksomhet til Oppdal.

Hytteutbyggingen er viktig for næringslivet i Oppdal, - den er også viktig for all infrastruktur. Vi ønsker flere hytter velkommen, vi må derfor bli enda dyktigere til å drive aktiv arealplanlegging for å sikre et best mulig samarbeid mellom ulike næringsinteresser, med henblikk på et bærekraftig landbruk og et bærekraftig reiseliv. Disse to næringene er avhengige av hverandre. Senterpartiet vil jobbe for at gjensidig respekt og åpenhet utvikles mellom partene der utfordringer finnes, og at konflikter løses via dialog.

Oppdal Senterparti vil:

- bidra til å befeste Oppdal som en lokalmat-kommune
- utvikle og markedsføre en felles merkevare og markedsførings/salgskanal på reiseliv og lokalmat
- Oppdal kommune skal i løpet av neste fireårsperiode:
 - o arbeide nært sammen med NTNU for å
 - få et regionskontor i Oppdal som kan være diskusjonspartner på høyere utdanning, utvikling og innovasjon – som skal hjelpe oss med gründervirksomhet og nyetableringer
 - benytte oss av de tilbudene NTNU gir som for eksempel å bruke mastergradsprogrammenes eksperter i Team i Oppdal
 - sørge for viktige og etterspurte desentraliserte utdanningstilbud

Landbruk og skogbruk

Oppdal Senterparti vil satse på et livskraftig landbruk i et grønt perspektiv. For å lykkes med det blir det viktig å bremse avskallingen i landbruket. For å klare å beholde mangfoldet er det også et mål å re-etablere husdyrproduksjon på nedlagte bruk. Det vil også være viktig å ta vare på matproduserende arealer, det være seg innmark eller utmark, dyrka og dyrkbar jord. Arealbruken, spesielt i forbindelse med hytteutbygging må ses på med hensyn til bærekraft samfunnsutvikling.

Oppdal råder over en stor utmarksressurs. Med krav om å produsere mer mat til egen befolkning, må vi arbeide aktivt for at denne også i framtiden kan utnyttes til matproduksjon, og at også rovdyrforvaltninga begynner å ta hensyn til dette. Vi vil arbeide

aktivt for at bønder får gode rammevilkår for å lykkes med sin produksjon, både ved tradisjonell drift, og ved «nye næringer».

Nydyrkingstilskuddet som ble innført i inneværende periode har vært en umiddelbar suksess. Det har blitt dyrket opp mellom 150 og 200 dekar per år de siste åra. Nydyrking er en langsiktig investering som har ringvirkninger for hele samfunnet. Det er for eksempel ikke få timer som er utført av maskinentreprenører. Og man foredler mindre produktive arealer til en evigvarende ressurs. Oppdal Senterparti vil bidra til at tilskuddet øker gjennom å arbeide for et statelig nydyrkingstilskudd, for om mulig å gjøre nydyrking enda mer attraktivt. Nydyrking er et viktig insentiv for å klare å følge opp gjeldende Landbruksmelding fra Stortinget, som har mål om en prosent økning i produsert volum per år!

Oppdal Senterparti ønsker å opprettholde og styrke landbrukskontoret i kommunen. Landbruket er en viktig næring. Oppdal kommune er den kommunen som henter ut mest av Statlige ordninger, som SMIL, og midler til grøfting og kulturlandskap. Landbrukskontoret gjør en formidabel innsats for å skaffe til veie disse midlene. Tiltak som finansieres på denne måten har store ringvirkninger, både innenfor landbruket, men også for den tjenesteytende næringa.

Kulturlandskapet er turistbygda sitt ansikt utad og salgsargument nummer en. Alt vi ser er kulturlandskap. Dersom ambisjonen er at bygda skal fortsette å se ut som den har gjort de siste ti – år for ikke å si hundre – år, så er det kun en innsatsfaktor som kreves: å opprettholde landbruksproduksjonen minst på dagens nivå.

I de kommende år må vi ha et enda større fokus på energibruk og forurensning enn det vi har hatt tidligere. I praksis vil det bety en reduksjon i transport, både av innsatsfaktorer og produkter. Dette vil i sin tur føre til at mange litt mindre bruk, der drifta for tiden er enten nedlagt, eller slått sammen med større enheter, vil få en renessanse. Av samme årsaker vil det også bli behov for mer lokal foredling, og lokal utnyttelse av bi – produkter, som for eksempel slakteavfall og ull.

Rovdyr er en stor utfordring, spesielt for saubønder i Oppdal. Saubønder opplever hvert år belastningen med å finne døde eller skadede dyr. Oppdal Senterparti forventer at rovviltforvaltningen aktivt jobber for å ta ut skadedyr i henhold til forvaltningsplan. Oppdal

Senterparti ser det også som naturlig at det til enhver tid iverksettes forebyggende og konfliktdependende tiltak.

Oppdal Senterparti vil støtte pelsdyrnæringen i Oppdal. Vi vil arbeide aktivt for å ivareta næringa og utøverne i den vanskelige situasjonen de har kommet i. Oppdal er Norges største pelsdyrkommune. Pelsdyrproduksjonen er den eneste dyrehold som har satt strengere krav til seg selv enn gjeldende regelverk og har eget sertifiseringssystem. Vårt inntrykk er at pelsdyrprodusenter driver profesjonelt og med stort fokus på dyras velferd. Oppdal Senterparti forventer høyt fokus på dyrevelferd også i framtida og vil jobbe for at pelsdyrnæringa skal kunne utvikle seg som ei bærekraftig næring også i framtida.

Skogen vår har et enormt potensial. Mulighetene ligger spesielt i bygningsmaterialer og utnyttelse til brensel, både tradisjonell ved, og bio-brensel.

Både den kommunale klima- og energiplanen, og Næringshagen sitt prosjekt «Grønn fjellhageby» bærer bud om mer bruk av lokalt virke i byggevirkksomheten. Dette gjør både uttak og foredling av lokalt tømmer nødvendig og vil gjøre sertifisering av lokale produkter nødvendig. Det er viktig å merke seg at de aller fleste bygg som er over 40 år gamle, faktisk er bygget av lokalt trevirke.

Oppdal Senterparti vil:

- Styrke jordvernet i kommunen
- God utnyttelse og utvikling av utmarksressursene
- Arbeide for forutsigbar og virkelighetsorientert rovdyrforvaltning
- Arbeide for gode rammevilkår for landbruket
- Arbeide for å skape lokal videreforedling av alt råstoff fra jordbruk og skogbruk
- Styrke landbrukskontoret
- Arbeide for god forvaltning av kulturlandskapet
- Bevare pelsdyrnæringen

UTMARKSFORVALTNING

Utmarka – næring og rekreasjon, kortreist og fornybar!

Utmarka har til alle tider vært en meget viktig ressurs for bygder som Oppdal. Vi har til alle tider hentet næringsgrunnlaget vårt helt eller delvis fra utmarka. De første menneskene som kom til Oppdal, kom hit på grunn av de ressursene som var her, og da i form av jaktbare vilt, og fiske. Samfunnet er fremdeles bygd med utmarka som basis, selv om bruken og det som høstes har endret seg kraftig siden de mange fangstanlegget for villrein som finnes forskjellige steder i bygda ble laget.

Vi høster fremdeles av viltet, vi fisker og plukker bær. Etter hvert som landbruket har utviklet seg har også beitende bu-fe høstet betydelig av utmarka.

Etter at turismen for alvor gjorde sitt inntog siste halvdel av 1800-tallet, så er utmarka også blitt arena for ferie, fritid og rekreasjon. Det meste av den opprinnelige bruken, jakt og fiske, er blitt til nettopp rekreasjon.

Endret bruk av utmarka har ført til at sentrale myndigheter har følt et behov for å verne større og mindre utmarksområder av forskjellige årsaker. Oppdal Senterparti mener det er viktig med god forvaltning av de ressurser naturen gir oss. Blant annet er det viktig å gi villreinen gode levevilkår. Vern kan i noen tilfeller være riktig, men andre ganger framstår vernet som en ren sentralisering, og til tider maktarroganse. Forvaltningen av utmarka er flyttet fra bygdene og inn til mer sentrale punkter, med større avstand til brukerne. Dette fører til konflikter mellom bygdefolk på en side, og verneområdeforvaltning på den andre. Det er spesielt motorisert ferdsel konfliktene gjelder, men også ifm restaurering av hytter, buer og seterhus.

Oppdal Senterpartiet vil arbeide for:

- At en større del av verneområdeforvaltningen blir desentralisert.
- Verneområdene må få lokalt utarbeidet forskrift, tilpasset den enkelte kommunes behov.

INFRASTRUKTUR OG KOMMUNIKASJON

Et godt kollektivtilbud mellom Trondheim og Oppdal er viktig for mange og blir enda viktigere i framtida. Dette vil være viktig både for pendlere, studenter, hytteeiere, turister og alle andre som ønsker å reise på en effektiv og miljøvennlig måte. Reisetiden må ned og antallet avganger må opp. Dette gjelder avganger til og fra Oppdal på Trønderbanen og arbeidet med å få på plass to-timers frekvens på Dovrebanen mellom Oslo og Trondheim. I arbeidet med dette er det viktig at jernbanenettet utvides både med nødvendig dobbeltspor, krysningsspor og stasjonsutbygginger som gjør dette mulig. Det er også viktig å gjøre det mer attraktivt å reise kollektivt. Vi vil arbeide for å få på plass et reisekort som kan brukes både på AtBs og NSBs avganger og at buss- og togtilbud koordineres og sees i sammenheng.

Det er også viktig med kollektiv satsning innad i kommunen. Busstaxi er en veldig god løsning som vi vil arbeide for å få tilbakeført. Skal man få flere til å benytte kollektivtransport i Oppdal må det være et fleksibelt og et brukertilpasset tilbud. Formålet med et styrket kollektivtilbud er at alle skal kunne bruke dette. Vi vil legge til rette for at alle kommer seg på butikken og andre trivselsarrangement som de ønsker å delta på. Busstaxi er i aller høyeste grad eldrepolitikk. Det er også god familiepolitikk ettersom tilbudet kan brukes av småbarnsfamilier i tidsklemma, når barna skal på fritidstilbud på sentrum.

Gang og sykkelvei og andre trafikksikkerhetstiltak vil også være et satsningsområde for oss de neste fire år. Gang- og sykkelveien mellom Brudalen og Festa må inn i NTP. Det må også jobbes for å fullføre gangveien i Drivdalen videre til Engan. Gang og sykkelvei er et viktig helsefremmende tiltak.

Ny E6 fra Trondheim og sørover mot Ulsberg er viktig for Oppdal og det må arbeides for å bedre standarden videre til Oppdal. Bompengavgiften må ikke være for høye. Ved Fagerhaug må det gjøres utbedringer for å bedre trafikksikkerheten. Trafikken gjennom Fagerhaug sentrum er stor, og det er gjort lite for å sørge for sikring som gjør at man unngår trafikkfarlige situasjoner for myke trafikanter på strekningen.

Flere veier i vår region har rasutsatte strekninger. Oppdal Senterparti vil arbeide for at det gjennomføres rassikrende tiltak. Oppdal Senterparti vil også arbeide for vedlikehold og asfaltering av Nerskogveien. Kommunale veier skal vedlikeholdes og holdes i god stand.

Gode parkeringsmuligheter i sentrum er viktig. Parkeringssituasjonen er per i dag er god. Korttidsparkering i sentrumskjernen og tilrettelegging for parkering utenfor sentrumskjernen kan imidlertid være en god løsning for å få en enda bedre utnyttelse av parkeringsarealet i sentrum. Senterpartiet vil ikke innføre parkeringsavgift i sentrum.

Bredbåndsatsning er viktig for Oppdal. God dekning på internett og mobilnettet er alfa omega i fremtidens samfunn. Vi må arbeide for at så mange som mulig skal få fiber til sine hus. Fiber er fremtiden og her må det satses. Fiberbredbånd vil også være viktig for næringsutviklingen.

Skiløypene videreutvikles for å skape et enda bedre tilbud enn i dag. Vi ønsker skiløyper rundt om i hele bygda.

Oppdal Senterpartiet vil:

- Styrke kollektivtilbudet til/fra Oppdal og internt i kommunen
- Arbeide for flere avganger på Trønderbanen og direkte-buss inn til og fra Trondheim
- Arbeide for to-timers frekvens på Dovrebanen mellom Oslo og Trondheim
- Arbeide for et samarbeid mellom AtB og NSB om felles reisekort
- Få tilbakeført ordningen med busstaxi
- Arbeide for mer gang og sykkelvei
- Sørge for fiberbredbånd til alle deler av bygda innen neste fireårsperiode
- arbeide for en snøscooterløype i Oppdal.
- Ras-sikring i Gråura må få høy prioritet også i fortsettelsen. Vi skal arbeide for å få denne veistrekninga prioritert i NTP, fortrinnsvis med bygging av tunnel.

- *Med hjerte for hele Oppdal*

